

CCR amâna pentru 4 iunie dezbaterile sesizărilor pe Codurile penale

Curtea Constituțională a amânat pentru 4 iunie dezbaterile obiecțiilor de neconstituționalitate formulate de PNL, USR și președintele Klaus Iohannis asupra modificărilor aduse de Parlament Codului penal și Codului de procedură penală.

Nu este pentru prima dată când CCR amâna dezbaterile sesizărilor privind Codurile penale. Miercuri trecută, judecătorii Curții au decis să amâne discutarea sesizărilor PNL și USR pentru a putea fi discutate odată cu obiecția de neconstituționalitate formulată de șeful statului.

Pe 25 aprilie, PNL și USR au depus la Curtea Constituțională sesizări în legătură cu proiectul care a modificat Codul penal și pe cel care a schimbat Codul de procedură penală, inițiative adoptate de Parlament.

Printre articolele sesizate de opoziție ca fiind neconstituționale se numără și articolul 16 (3) litera a din Codul penal.

„-Art. 16 alin. (3) - lit. a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte. Ori de câte ori legea penală prevede ca pentru a putea fi înfrățiune se impune săvârșirea faptei într-un anumit scop, înfrățiunea trebuie să fie săvârșită cu intenție directă, care să rezulte în mod neîndoelnic, din circumstanțele concrete ale cauzei-. Curtea Constituțională, în jurisprudența sa constată, prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție, a statuat că „orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele spetei, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplete poate chiar să se dovedească de dorit, suplete care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii.” Or, dispoziția cuprinzând condiția ca intenția directă „să rezulte în mod neîndoelnic, din circumstanțele concrete ale cauzei” este neclară, inclusiv prin raportare la obiectul dispoziției modificate, în sensul că cerința impusă de legiuitor și-ar găsi rostul mai degrabă în cadrul dispozițiilor referitoare la probațiune. Astfel, dispoziția de modificare a art. 16 alin. (3) lit. a) încalca principiul securității juridice, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constituție”, potrivit textului sesizării.

PNL și USR transmit, de asemenea, că eliminarea modificării articolului 35 (1) din Codul penal încalca prevederile Constituției.

„În opinia noastră, considerentele precitate îl obligau pe legiuitor să, în procedura de punere în acord a legii, să modifice art. 35 alin. (1) C. pen. în sensul eliminării condiției unicității subiectului pasiv în cazul înfrățiunilor continuate. Or, prin eliminarea în corpore a dispoziției de modificare a art. 35 alin. (1) C. pen. se revine la forma în vigoare, care, textual, prevede aceeași soluție normativă. De altfel, soluția legislativă aleasă contravine și scopului declarat al inițiatorilor, de punere în acord a prevederilor Codului penal cu deciziile Curții Constituționale. Prin urmare, dispoziția de eliminare a modificării art. 35 alin. (1) C. pen. încalca art. 147 alin. (2) și (4) din Constituție, referitoare la limitarea reexaminării și la efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale”, se mai arată în textul sesizării depuse de PNL și USR.

Și articolele privind termenele de prescripție sunt amintite de Opoziție.

„Diminuarea termenelor de prescripție a răspunderii penale pentru înfrățiuni cu pericol social ridicat, concomitent cu reducerea termenelor speciale de prescripție a răspunderii penale pune la îndoială aptitudinea sancțiunilor penale de a-și atinge scopul preventiv. Prin urmare, considerăm că art. 154 alin. (1) lit. b) și c) și art. 155 alin. (3)

încalca prevederile art. 1 alin. (3) din Constitutie privind statul de drept, care „impun legiuitorului obligatia de a lua masuri în vederea apararii ordinii si sigurantei publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul reducerii fenomenului infractional (...) cu excluderea oricaror reglementari de natura sa duca la încurajarea acestui fenomen.” (Decizia nr. 44/2016) De asemenea, se ignora cu desavârsire dreptul victimelor de a avea ele însele parte de o procedura echitabila, încalcându-se, astfel, art. 124 alin. (2) din Constitutie, potrivit caruia „Justitia este unica, impartiala si egala pentru toti”, precum si principiul aflarii adevarului, „adica dreptul la un proces echitabil al partii interesate în luarea în considerare a tuturor probelor administrate care contribuie la aflarea adevarului, si principiul dreptatii, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constitutie ca o valoare suprema a statului de drept” (Decizia nr. 54/2009)”, transmit reprezentantii PNL si USR.

Despre Legea de modificare a Codului de procedura penala, Opozitia precizeaza ca se încalca principiul bicameralismului.

„Legea încalca principiul bicameralismului consacrat de art.61 alin. (2) si art.75 din Constitutia României Referitor la principiul bicameralismului Curtea Constitutionala a dezvoltat o jurisprudenta consistenta, consacrand existenta acestuia ca element extrinsec de constitutionalitate. Raportat la prezenta cauza, constatam ca legea în forma trimisa la promulgare contine un aport semnificativ cantitativ dar mai ales calitativ al Camerei decizionale, Camera Deputatilor, fata de forma supusa dezbaterei Camerei de reflectie, Senatul României. Astfel, prin Decizia Curtii Constitutionale nr. 633/2018 au fost declarate neconstitutionale nu mai putin de 64 de dispozitii ale legii supuse controlului de neconstitutionalitate. În procedura de reexaminare, Senatul, în calitate de Camera de reflectie, actionând în limitele reexaminarii impuse de decizia Curtii, a formulat amendamente pentru punerea în acord a dispozitiilor declarate neconstitutionale”, se arata în textul sesizarii la CCR.

Camera Deputatilor a adoptat, pe 24 aprilie, ca for decizional, proiectele pentru modificarea Codului penal si a celui de procedura penala. Procedura parlamentara a fost reluata dupa ce lui Tudorel Toader i s-a reprosat ca nu initiaza OUG pentru aceste modificari. Ulterior Toader a demisionat din functia de ministru al Justitiei, interimar fiind numita Ana Birchall.

Ce argumente aduce Klaus Iohannis în sesizarea facuta la CCR pe codurile penale

Presedintele Klaus Iohannis sustine în sesizarea facuta la CCR ca prin modificarea Codului de procedura penala ca a fost din nou încalcata Legea fundamentala prin modificarile aduse de catre Parlament, precum si principiul bicameralismului.

„Însa, în procedura reexaminarii legii - deschisa potrivit art. 147 alin. (2) din Constitutie - Parlamentul a adoptat legea critica cu încalcarea art. 147 alin. (2) din Constitutie. Astfel, cu ocazia punerii în acord a unora dintre dispozitiile legii, declarate neconstitutionale, cu Decizia nr. 633/2018, Parlamentul, pe de o parte si-a ignorat obligatia constitutională de a pune în acord textele din legea critica cu decizii anterioare ale Curtii Constitutionale, aspect ce contravine dispozitiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) si alin. (4) din Constitutie, iar pe de alta parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelarile necesare, adoptând reglementari ce contravin principiului legalitatii, fiind astfel încalcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constitutie”, precizeaza Iohannis în sesizare.

„Totodata, în procedura de punere în acord a legii, legiuitorul a încalcat si principiul bicameralismului consacrat de art. 61 alin. (2) si art. 75 din Constitutie, precum si depasirea limitelor fixate prin Decizia nr. 633/2018”, completeaza presedintele României.

Şeful statului argumenteaza ca Parlamentul a eliminat articole din Codul de procedura penala, însa fara a introduce normele la care facuse referire CCR, în decizia de neconstitutionalitate.

„În procedura reexaminării, însă, Parlamentul a eliminat în integralitate alin. (41) art. 40 din Codul de procedura penală, deși critica de neconstituționalitate viza, dimpotrivă, necesitatea unei norme prin care să se prevadă pe de o parte structura sau formarea de judecatori din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care va soluționa recursul împotriva hotărârilor prin care completurile de 5 judecatori resping cererile de sesizare a Curții Constituționale, iar pe de altă parte competența de a soluționa recursul împotriva hotărârilor prin care Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție respinge cererile de sesizare a Curții/competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca recursul împotriva hotărârilor prin care se resping cererile de sesizare a Curții”, potrivit sursei citate.

Astfel, președintele considera că Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește introducerea unor astfel de norme, care să acopere situațiile nereglementate și identificate ca fiind necesare de Curtea Constituțională și, în consecință nu putea elimina cu totul intervenția asupra acestui text.

„Mai mult, completarea inițială adusă Codului de procedura penală prin art. I pct. 24 a fost realizată pentru punerea acestui act normativ în acord cu Decizia nr. 321/2017. Potrivit acestei decizii intervenția asupra prevederilor art. 40 Cod procedura penală era necesară pentru introducerea recursului împotriva respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale privind hotărârile pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești în materie penală. Or, eliminarea dispozițiilor introduse prin art. I pct. 24 echivalează cu încălcarea obligației Parlamentului de a pune în acord acest text cu Decizia nr. 321/2017, iar punerea în acord a legislației penale cu deciziile instanței constituționale a reprezentat un aspect asumat public, atât pe plan intern, cât și european, și a constituit, așa cum am arătat anterior, una dintre rațiunile inițiativei legislative”, arată seful statului, în textul sesizării.

Iohannis mai spune că Parlamentul a eliminat complet și articolul 220 din Codul de procedura penală, contrar unei decizii anterioare a CCR, în care a constatat că soluția legislativă care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat (preventiv sau la domiciliu) în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

„În procedura reexaminării, însă, Parlamentul nu numai că nu a suplinit omisiunea legislativă, ci a eliminat în integralitate modificarea operată la art. 220 alin. (1) din Codul de procedura penală. Acest text fusese asadar, anterior declarat neconstituțional prin Decizia nr. 22/2017, prin care Curtea a reținut că „dispunerea unei noi măsuri preventive privative de libertate, după ce anterior fata de persoana respectivă a mai fost dispusă o măsură preventivă privativă de libertate, nu se poate baza pe aceleși temeiuri care au fundamentat dispunerea primei măsuri preventive privative de libertate. În mod contrar, s-ar ajunge la situația în care temeiurile care stau la baza dispunerii unei măsuri preventive privative de libertate să nu fie suficiente pentru a motiva luarea acestei măsuri, ceea ce ar contraveni dispozițiilor art. 23 din Constituție și celor ale art. 5 din Convenție”, potrivit sursei menționate.

Totodată, seful statului precizează că unele modificări au fost efectuate de Legislativ deși nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Este vorba despre un articol din Codul de procedura penală care în forma anterioară controlului de constituționalitate prevedea: „(3) Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), g) și h) pot fi invocate ca motive de revizuire în favoarea persoanei condamnate, a celei fata de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei. Cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) poate fi invocat ca motiv de revizuire în favoarea persoanei condamnate ori a celei fata de care s-a aplicat o măsură educativă, a celei fata de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.”

Acest text nu a făcut obiectul controlului de constituționalitate. Cu toate acestea, Parlamentul în procedura punerii de acord a legii cu Decizia Curții Constituționale nr. 633/2018 a eliminat această intervenție legislativă, aspect ce contravine dispozițiilor art. 147 alin. (2) din Constituție.

De asemenea, presedintele Iohannis face referire la articolul III din Codul de procedura penala care prevede ca „În toate situatiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala se refera la judecatorul de camera preliminara se înțelege ca referirea se face la instanta de judecata competenta potrivit legii”.

Șeful statului spune ca prevederile art. III din legea critica nu corespund nici regulilor expres instituite prin Legea nr. 24/2000 si sunt realizate nici în acord cu practica legislativa mai sus descrisa, întrucât „operatiunea de renuntare la o sintagma/notiune/institutie si înlocuirea înțelesului acestora cu un altul se realizeaza printr-un procedeu impropriu, generator prin el însusi de neclaritate si imprecizie”.

„Astfel, nu este clar daca noul înțeles al sintagmei „judecatorul de camera preliminara” are în vedere înlocuirea din tot cuprinsul legii a sintagmei mentionate cu cea de „instanta de judecata competenta potrivit legii”. De asemenea, nu este clar daca înțelesul normelor în vigoare în care se mai regaseste sintagma „judecatorul de camera preliminara”, în procesul de republicare sau chiar de aplicare a acestora, urmeaza sa fie adaptat, instanta de judecata competenta potrivit legii urmând sa fie stabilita de la caz la caz. În mod evident, aceasta lipsa de predictibilitate a normei face aproape inaplicabile prevederile art. IV din lege ce vizeaza necesitatea republicarii legii, dar în egala masura si procedura nou introdusa la art. I pct. 188 din legea critica”.

Parlamentul si-a depasit limitele fixate de Curtea Constitutionala si în modificarea Codului penal

Iohannis a transmis la CCR si o sesizare cu privire la neconstitutionalitate Legii pentru modificarea si completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum si a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea si sanctionarea faptelor de coruptie.

„Parlamentul a adoptat legea critica cu depasirea limitelor fixate prin Decizia nr. 650/2018. Astfel, cu ocazia punerii în acord a unora dintre dispozitiile legii, declarate neconstitutionale, cu Decizia nr. 650/2018, Parlamentul, pe de o parte si-a ignorat obligatia constitutională de a pune în acord textele din legea critica cu decizii anterioare ale Curtii Constitutionale, aspect ce contravine dispozitiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) si alin. (4) din Constitutie, iar pe de alta parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelarile necesare, adoptând reglementari ce contravin principiului legalitatii, fiind astfel încalcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constitutie”, arata presedintele României, în sesizarea formulata cu privire la modificarile din Codul penal.

Presedintele vorbeste si despre modificarile aduse articolului 297 din Codul penal referitor la infractiunea de abuz în serviciu.

„Fata de cele de mai sus, având în vedere - pe de o parte raportul de complementaritate fixat de Curtea Constitutionala între art. 132 din Legea nr. 78/2000 si art. 297 din Codul penal referitor la infractiunea de abuz în serviciu (pct. 213 din Decizia nr. 650/2018), iar - pe de alta parte necesitatea asigurarii unei protectii sporite a valorilor sociale si necesitatea existentei unor pârghii legale de natura a descuraja încalcare a unor asemenea valori [ansamblul considerentelor de la par. 621-626 ale Deciziei nr. 650/2018 enumerate la pct. I.3.lit. a) din prezenta sesizare], solutia abrogarii art. 132 din Legea nr. 78/2000 contravine art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) si (4) ale aceluiasi articol din Constitutie”, arata textul sesizarii.

De asemenea, seful statului mentioneaza ca abrogarea unui articol din Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea si sanctionarea faptelor de coruptie a eliminat din actul normativ orice prevedere care are legatura si efect asupra articolului 297 din Codul penal. Iohannis spune ca o astfel de abrogare este nejustificata.

„În plus, daca din ratiuni de corelare legislativa, în masura în care se aducea vreo modificare art. 297 din Codul penal, aflat în legatura directa cu o norma de incriminare dintr-o alta lege cu dispozitii penale - art. 132 din Legea

nr. 78/2000 – s-ar fi putut gasi vreo justificare pentru solutia abrogarii art. 132 din Legea nr. 78/2000, în conditiile eliminarii oricarei interventii asupra art. 297 Cod penal, solutia abrogarii nu numai ca nu își mai gaseste vreo justificare, însa lipseste statul de o pârghie legala importanta care sa descurajeze încalcarea îndatoririlor de serviciu atunci când functionarul public a obtinut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, ceea ce, prin amploarea sa, poate reprezenta chiar o amenintare la adresa statului de drept”, arata presedintele.